

Soja fra sydamerika

En helt almindelig dansker spiser i gennemsnit 52 kilo kød om året. Det er ét kilo om ugen¹. Kød er en god kilde til protein og forskellige vitaminer og mineraler, og vores indtag af kød har spillet en vigtig rolle i menneskets udvikling. Men vores indtag af kød i dag er næsten tre gange højere end det, de officielle kostråd anbefaler.²

Udover at vores store forbrug af kød kan have konsekvenser for vores helbred, så trækker det også tråde helt om på den anden side af kloden. For de dyr vi spiser, spiser rigtig meget foder, og langt det meste foder kommer fra Sydamerika, blandt andet fra landet Paraguay.

I Paraguays jungle bor 21-årige Liz Paola González Medina. Hun bor i området Crescencio González, som er på 5.000 hektar og består af 300 bondefamilier, som i årevis har modstået det enorme pres fra det industrielle landbrug. "*Crescencio González er som en lille ø i et hav af sojabønner,*" siger 21-årige Liz. For hele vejen rundt om området har store internationale virksomheder opkøbt og fældet regnskov for at kunne dyrke tonsvis af proteinrige sojabønner, som efterfølgende bliver sejlet til f.eks. Danmark og bliver til foder til vores grise og køer.

Et rigt land med fattige indbyggere

Paraguay er et land, der ligger i hjertet af Sydamerika med en utrolig rig biodiversitet. På trods af de rigelige naturressourcer er der enorme socioøkonomiske uligheder. I et land med 6,7 millioner indbyggere ejer 0,18% af befolkningen hele 90% af Paraguays jord.³

Gennem flere årtier har landets regering prioriteret industrielt, eksportorienteret landbrug, som kun har gavnet en lille elite og har skabt en af de højeste afskovningsrater i verden. Hele 8 millioner hektar jord er blevet ulovligt taget fra småskalabønder med politiske eller voldelige midler og omlagt til sojamarke.⁴ I dag er næsten 95% af den dyrkbare jord dedikeret til produktion af eksportvarer, og kun omkring 4% er dedikeret til fødevarerproduktion til den lokale efterspørgsel.⁵ Hvilket har resulteret i, at 12,5% af befolkningen i dag er underernærede.⁶

Bønder og oprindelige folk er blandt dem, der påvirkes mest af det industrielle og eksportorienterede landbrug. Mange af de fattigste i Paraguay er småskalabønder (dvs. bønder med små jorde, som dyrker mange forskellige afgrøder uden megen brug af

¹ DTU Fødevarerinstitut, Sisse Fagt, 2023, <https://www.food.dtu.dk/nyheder/nyhed?id=f9cc689d-c442-408b-a05e-e246da425077>

² Fødevarerstyrelsen, <https://foedevarestyrelsen.dk/kost-og-foedevarer/alt-om-mad/de-officielle-kostraad/kostraad-til-dig/om-de-officielle-kostraad/spis-mindre-koed-vaelg-baelgfrugter-og-fisk#koedogaag>

³ Paraguay is 17 in the socioeconomic inequality index. Index Mundi - GINI Index (World Bank estimate) - Country Ranking <https://www.indexmundi.com/facts/indicators/SI.POV.GINI/rankings>

⁴ <https://www.earthsight.org.uk/paraguays-looted-lands>

⁵ Agrotóxicos en América Latina [livro eletrônico] : violaciones del derecho a la alimentación y a la nutrición adecuadas / Juan Carlos Morales González... [et al.]. -- 1. ed. -- Brasília, DF : FIAN Brasil, 2020. ISBN 978-65-88708-06-4

⁶ FAO, FIDA, UNICEF, PMA y OMS, 2018. El estado de la seguridad alimentaria y la nutrición en el mundo. Fomentando la resiliencia climática en aras de la seguridad alimentaria y la nutrición (Roma: FAO, 2018). Versión en pdf disponible en <http://www.fao.org/3/I9553ES/i9553es.pdf>

pesticider) og oprindelige folk⁷. NOAHs samarbejdspartner i Paraguay, Heñói, har spurgt 17-årige Carmen Florentín, hvordan sojaplantagerne påvirker hendes dagligdag:

“Sojaplantagerne har store konsekvenser for vores sundhed. Vi oplever det som konstant hovedpine og åndedrætsproblemer. Når vi trækker vejret, kan vi lugte og mærke de giftstoffer og kemikalier, der spredes på markerne, det bliver båret med vinden. Vi kan jo ikke lade være med at trække vejret, så det går direkte ind i vores krop.”

Hvordan oplever du skovrydningen i området?:

“Det ene år er skoven smuk, man ser vilde dyr, meget smukke fugle, og året efter bliver den fældet. Hvad ser du så? Fuldstændig udækket jord, varmen stiger, der er støv, det bliver en ørken, de sætter tunge maskiner ind, der knuser jorden og genererer støv, de genererer en masse støv, vi indånder det, og vi begynder at få åndedrætsproblemer.”

Hvilken besked ønsker du at sende til unge i Danmark?:

“Jeg er sikker på, at unge i Danmark allerede ved, hvor slemt det står til, hvilke konsekvenser det har for miljøet og for sundheden - både deres egen og vores. Vi skal reducere forbruget af hvert eneste sojabønne, der går fra vores land til jeres.”

Løsningerne findes allerede

Carmen, Liz og de andre unge i Crescencio González ved, at de er en del af løsningen. For det er dokumenteret, at småskalabønder kan mindske udledningen af klimagasser og sørge for, at produktionen kan tilpasse sig klimaforandringerne ved at indføre skånsomme dyrkningsteknikker med fokus på biodiversitet og jordforbedring. Gennem skånsomme landbrugsmetoder, forbedrer småskalabønder deres egen modstandsdygtighed over for virkningerne af klimaforandringer og opbygger det organiske materiale i jorden. Denne måde at drive landbrug på har et betydeligt potentiale for at optage CO₂ i jorden sammenlignet med det konventionelle og monokulturelle landbrug.⁸

En undersøgelse fra 2019, der sammenlignede et konventionelt landbrug med et tilsvarende stykke jord dyrket af småskalabønder, viser, at småskalabønder producerer flere fødevarer, binder mere CO₂, skaber mere velstand, beskæftigelse og biodiversitet end det konventionelle landbrug.

Det er derfor afgørende at fremme og støtte småskalabønder for at øge fødevarerens sikkerheden, beskytte biodiversiteten og mindske og tilpasse sig klimaforandringerne i Paraguay.⁹

⁷ Verónica Serafini Geoghegan, *Pobreza rural en Paraguay*. Instituto de Estudios Peruanos, Documento de Trabajo-253 (ISSN 2225-3572), N/D.

⁸ Liu, C., Cutforth, H., Chai, Q. *et al.* Farming tactics to reduce the carbon footprint of crop cultivation in semiarid areas. A review. *Agron. Sustain. Dev.* **36**, 69 (2016). <https://doi.org/10.1007/s13593-016-0404-8>

⁹ Heñói (2019). “Asentamiento Crescencio González. No sólo rentabilidad: Una patria nueva”. Fundación Rosa Luxemburgo.